

Amíg Bécsben és Konstantinápolyban béke van, addig kit érdekelnek a végek?

A drinápolyi béke megkötése után Bécsre és Konstantinápolyra valóban béke szállt, azonban az élet a végeken mit sem változott. A várak között állandó a súrlódás, a kisebb-nagyobb összecsapások, fosztogatások, portyák, kótyavetyék és a rabkereskedelem. Tudósításunk egy rendhagyó eseményről szól: egy magyar vicekapitány és egy török bég beszélgetett.

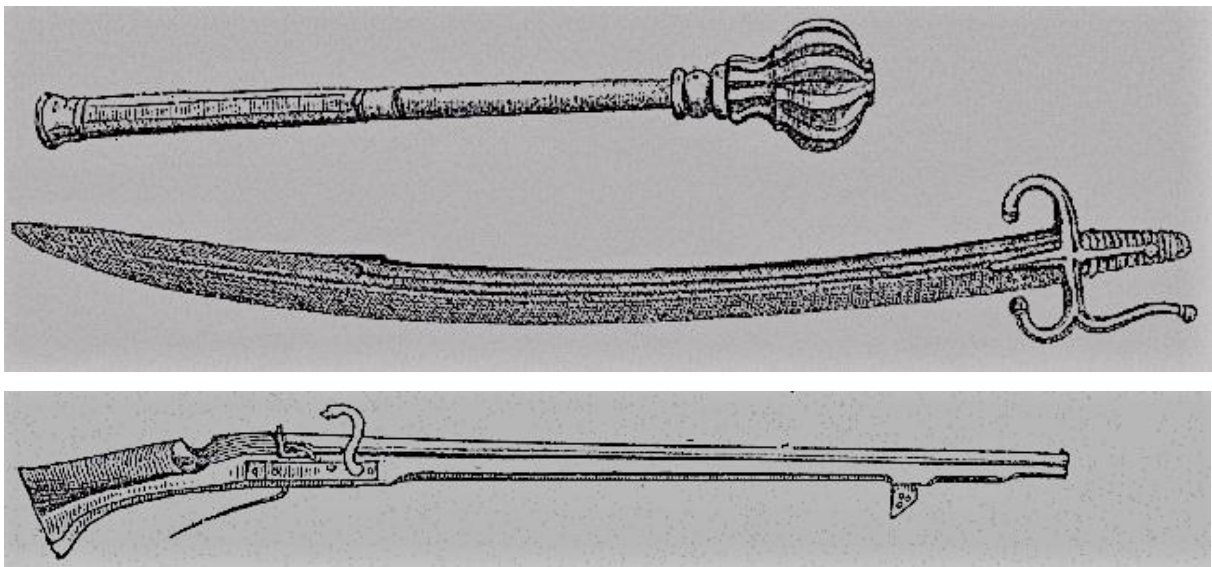
A drinápolyi béke megkötése utat nyitott a török-magyar párbeszédre és 1573. májusában példátlan eseménynek lehettünk szemtanúi. A szigetvári bég, valamint az egerszegi vicekapitány egyedülálló, a korszakra nem jellemző megbeszélést tartott egy kisebb fogadóban. Jilhan Kahlil bég egyedül, míg a magyar Abonyi Kristóf vicekapitánnyal egy török nyelvvel is bíró íródeák érkezett, aki a két fél tárgyalását segítette. Alig ültek asztalhoz, amikor Abonyi azonnal a tárgyra térve, egy kupa bor mellett kezdte ecsetelni felháborodottságát, miként a törökök, portyáik alkalmával rendre kirabolják a Wiener Hofkriegszahlamt által egyébként nem túl nagy gyakorisággal küldött végváriak zsoldját szállító kocsikat, megfosztva ezzel őket jogos jussuktól, így se posztójuk, se zsoldjuk. Jilhan Kahlil nem vette szívére a mérges nyelvű beszédet; „Ha ti kapitányotok engedélyével nem mennétek rá jobbágyaimra, behajthatnám rajtuk bevételeimet, hiszen Allah kegyelméből uralkodó dicsőséges Szelim szultántól szolgálataimért kaptam őket, s mint török földesuruk egyedüli feljebbvalójuk vagyok.” - mondta. A bég szerint csak úgy tudnának megegyezni, ha egy időre minden háborús tevékenységet felfüggesztenének és a béke passzusait szemrevételezve elállnának a portyáktól és egyéb összetűzésektől, hiszen a fényességes néhai Szulejmán szultán a szigetvári szandzsákat Allah földjévé tette.

A következő témát Jilhan Kahlil kezdeményezte, amely koránt sem nyerte el Abonyi tetszését. A török 2500 akcséval növelte volna a kezesség díját a török által fogságba ejtett Marton Balázs esetében, pusztán megtorlásból, mivel az egerszegiek egyre gyakrabban jártak ki nyelvet fogni a „török” falvakba. Ebben a kérdésben Abonyi viszont nem volt hajlandó engedni. Kimondta, ha a török emeli a kezesség nagyságát, akkor ő is ehhez hasonlóképpen cselekszik Ali akindzsi kapcsán, mert ez nem képezheti vita tárgyát. „Az elfogottokat pedig továbbra sem bocsájtjuk fogolycserére!” – jelentette ki. A társalgás a rabkereskedelem kérdéskörével folytatódott, amelynek kapcsán a vicekapitány örömmel adta volna el a portyák során szerzett tárgyakat, sőt főkapitánya engedélyével az ajándékba kapott rabokat is, akiket azonban a bég látatlanban nem vett volna meg. Abonyi persze a szokásjogra hivatkozva,

amelynek értelmében, ha netán a rab tizenöt napon belül meghal, neki kutya kötelessége lesz a vételárat teljes összegben visszafizetni számára.

A vicekapitány, amint megállapodtak egy összegben, áttért talán az egyik legkényesebb témára. Tudniillik kémeik néhány napja jelentették, hogy a törökök gyülekeznek, ami nem kis aggodalomra adott okot a végváriak részéről. Ugyanis ember legyen a talpán, aki megfejt, hogy ezúttal konkrét hadjáratot terveznek, vagy csak félre szándékoznak vezetni ellenségeiket. „Az ilyesfajta cselekedetek tiltottak. Béke van, ehhez tartsátok magatokat!” – szólította fel a bégét Abonyi. Jilhan Kahlil beleegyezésül csak bólintott egyet, viszont kötötte az ebet a karóhoz. A bég panaszt emelt a kiskomári kapitány betörései miatt Turbék falu környékén, megsértve ezzel dicsőséges Szulejmán szultán türbójét, szintúgy a béke feltételeit. Így tehát, amennyiben Abonyi Kristóf és Egerszeg kapitánya hatva a kiskomáriakra, leállítja a szultán türbójéhez közeli betöréseket, úgy ő is hajlandó lesz felosztatni a gyülekezést és egy esetleges hadjárat terveit elvetni.

Ezek után a kereskedelemről esett szó. Abonyi eladásra kínálta egy buzogányát, körte alakú gerezdes fejjel, egy szablyáját, egy szakállas és kanócos várpuskát, valamint egy igen értékes

faragott elefántcsonttal díszített karabélyát is, ami egyenesen Velencéből érkezett. A bég ezzel szemben cserére, török szőnyegeit, és hosszas alkudozás után 652 akcsét tudott felajánlani. A vicekapitány továbbá egy kéréssel is fordult a béghez, miszerint leopárd szőrmét szeretne ajándékozni feleségének születésnapja alkalmából, melyet csak török közvetítéssel, Ázsiából lehet beszerezni. Jilhan Kahlil elfogadta a feladatot, és a megegyezés alapján, jövő hónap végén ülnek ismét össze, titokban megtárgyalni az végleges összeget.

Ugyan kezdetben sok dologban nem értettek egyet, de a végére mégis számos kérdésben sikerült közös nevezőre jutniuk. Azonban ezek a megállapodások csak pillanatok a végek életéből, amelyek egészen addig tartanak, ameddig azok mind a kettő fél érdekeit megfelelően szolgálják. Egyszer talán a végeket is eléri a béke.

IRODALOMJEGYZÉK

Magyar Kódex 3. kötet – Szultán és császár birodalmában

R. Várkonyi Ágnes: Megújulások kora

Illik Péter: Török dúlás a Dunántúlon, Bp.

Az oszmán-magyar kényszerű együttélés és hozadéka, szerk.: J. Újváry Zsuzsanna, Piliscsaba 2013

Identitás és kultúra a török hódoltság korában, szerk.: Ács Pál, Székely Júlia, Balassi Kiadó, Bp. 2012

Összekötnek az évezredek, szerk.: J. Újváry Zsuzsanna, Piliscsaba 2011

Tóth Hajnalka: Török rabok Batthyány I. Ádám uradalmaiban

<http://epa.oszk.hu/00800/00861/00021/2002-1-17.html>

KÉPEK FORRÁSA

ARCANUM: 56. Magyar fegyverzet a XVI. században

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/MagyarViseletek-magyar-viseletek-tortenete-2/fekete-tablak-magyarazata-92/56-magyar-fegyverzet-a-xvi-szazadban-259/>